

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยนำมาสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สรุปผล ได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นหญิง จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 53.68 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 46 - 50 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 24.85 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ระดับมัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6) จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 27.91 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 28.53 และมีรายได้ต่อเดือนส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 10,001 - 15,000 บาท จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 36.81

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุนหมู่บ้าน ท่านมีส่วนร่วมพิจารณาเงื่อนไขการกู้ยืมเงินให้เป็นไปตามเงื่อนไขระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ท่านมีส่วนร่วมในการคัดเลือกคณะกรรมการของกองทุนหมู่บ้าน ท่านมีส่วนร่วมในการพิจารณา

วงเงินกู้ให้เหมาะสมกับโครงการที่เสนอ และท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ตามลำดับ

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านได้เข้าร่วมการประชุมกองทุนหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอ ท่านเข้าร่วมประชุมพิจารณาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ท่านมีส่วนช่วยประชาสัมพันธ์การปฏิบัติตามข้อบังคับกฎของกองทุนหมู่บ้านให้ผู้อื่นรับทราบ ท่านเข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาชุมชน/หมู่บ้าน และท่านได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นอื่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ตามลำดับ

2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การมีส่วนร่วมช่วยให้สามารถพึ่งตนเองได้มากกว่าเมื่อก่อน ท่านได้รับการฝึกอบรมหรือสัมมนาหรือเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น หนี้สินลดลงหลังโครงการได้รับอนุมัติและนำเงินไปประกอบอาชีพ ท่านได้ร่วมใช้สิทธิการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกู้ยืมเงินฉุกเฉิน ท่านได้รับเงินปันผลจากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านเพิ่มขึ้นทุกปี และสภาพความเป็นอยู่ครอบครัวดีขึ้นหลังโครงการได้รับอนุมัติและนำเงินไปประกอบอาชีพ ตามลำดับ

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับสูงมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามโครงการ โดยอาศัยเวทีชาวบ้าน ท่านได้สอบถามคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเกี่ยวกับการจัดการกองทุนภายหลังได้มีการดำเนินการไประยะหนึ่ง ท่านได้ติดตามความคืบหน้าในการแก้ปัญหาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ และท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตามลำดับ

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน พบว่า โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า

4.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกร่วมพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้เหมาะสมกับโครงการที่เสนอ และ

คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

4.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นอื่นเพิ่มเติม เกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรแจ้งวันประชุมกองทุนให้ สมาชิกได้ทราบ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้าร่วมประชุมพิจารณาแนวทางการบริหาร จัดการกองทุนหมู่บ้าน

4.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ พบว่า คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้าน ควรให้สมาชิกทุกคนได้ร่วมใช้สิทธิการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกู้ยืมเงินฉุกเฉิน และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรจัดกิจกรรมให้สมาชิกได้รับการฝึกอบรมหรือสัมมนา หรือเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

4.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล พบว่า คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้ และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการ ติดตามโครงการกองทุนหมู่บ้าน

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม สามารถนำมาอภิปราย ผลได้ ดังนี้

สมมุติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองได้มีการติดตาม โครงการโดยอาศัยเวทีชาวบ้าน ได้จัดประชุมสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอย่าง สม่ำเสมอ สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแนวทาง

เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดสรรผลประโยชน์ของเงินกองทุนหมู่บ้าน ดังที่ ญัตติฯ กงพะลิต (2552 : 56) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่สนับสนุนประชาชนได้เข้ามาร่วมในกิจกรรม โดยได้มุ่งเน้นที่การพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน ในด้านการตัดสินใจของการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติตามการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

ผลการศึกษาสอดคล้องกับ พุทธิมาลย์ เชียรพิมาย (2547 : 65-66) ได้ทำการศึกษาคำเนินการงานกองทุนหมู่บ้าน อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรกองทุนหมู่บ้านมีการปฏิบัติในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ญัตติฯ ธาตุคำภู (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ในพื้นที่ตำบลวัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลวัชบุรี อำเภอวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ มนัชนก ศรีอิสาน (2547 : 75-77) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกองทุนหมู่บ้าน 1 ตำบล ตามนโยบายของรัฐบาล ศึกษากรณีเทศบาลขลุง จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างประชากรมีส่วนร่วมในกองทุนหมู่บ้าน 1 ตำบลบาทอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ ธิระพันธ์ สุกระสร (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ : ศึกษากรณีกองทุนหมู่บ้าน ตำบลท่าหลวง อำเภอท่าเรือ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายกองทุนหมู่บ้านมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ไม่สอดคล้องกับ สุดใจ มาสุข (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน บ้านไผ่ทอง หมู่ที่ 15 ตำบลหลุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีการบริหารจัดการอยู่ในระดับปานกลาง และไม่สอดคล้องกับ ธนัญญา ปาसानะแก (2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านชุมชนตำบอง ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านชุมชนตำบอง ตำบลหนองแสง อำเภอวาปีปทุม จังหวัดมหาสารคาม อยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 ประชาชนจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

ผลการวิจัย พบว่า

1. ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยรวมและรายด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่างกันไม่มาก เช่น โดยรวมของเพศชาย ($\bar{X} = 3.61$) และเพศหญิง ($\bar{X} = 3.64$) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่างกันเพียง .03 (ตารางที่ 10) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ไม่ต่างกัน หรือหากพิจารณาค่า S.D. จะพบว่า มีค่า S.D. ที่อยู่ในระดับต่ำ คือไม่เกิน 0.37 (ตารางที่ 10) จึงพอสรุปได้ว่า เพศชายและหญิงมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ไม่ค่อยเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานเท่าไรนัก เพราะทั้งเพศชายและหญิงได้มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุดใจ มาสุข (2553 : บทคัดย่อ) พบว่า คณะกรรมการและสมาชิกที่มีเพศต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน และผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับ ธนัญญา ป่าसानะแก (2555 : บทคัดย่อ) พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน

2. ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน ต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เพราะประชาชนทุกคนต่างเป็นส่วนหนึ่งของกองทุนย่อมอยากเห็นการบริหารกองทุนเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุดใจ มาสุข (2553 : บทคัดย่อ) พบว่า คณะกรรมการและสมาชิกที่มีอายุต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้านไม่แตกต่างกัน

3. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ต่างให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทุกคนต่างก็อยากเห็นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองประสบผลสำเร็จในการบริการจัดการ ไม่ต่างกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุดใจ มาสุข (2553 : บทคัดย่อ) พบว่า คณะกรรมการและสมาชิกที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

4. ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าอาชีพของประชาชน ไม่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วม เพราะ ประชาชนได้ตื่นตัวกับการมีบทบาท หรือมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเป็นอย่างมาก ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุดใจ มาสุข (2553 : บทคัดย่อ) พบว่า คณะกรรมการและสมาชิกที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

5. ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่ารายได้ ไม่เป็นปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง สมาชิกกองทุนที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกันต่างก็มีส่วนร่วมต่อการบริหารจัดการกองทุนอย่างเท่าเทียมกัน ผลการวิจัยสอดคล้องกับ สุดใจ มาสุข (2553 : บทคัดย่อ) พบว่า คณะกรรมการและสมาชิกที่มีรายได้ต่อเดือนแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารจัดการเงินกองทุนหมู่บ้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำในแต่ละด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.60$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ท่านได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นอื่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.61$) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สภาพความเป็นอยู่ครอบครัวดีขึ้นหลังโครงการ ได้รับอนุมัติและนำเงินไปประกอบอาชีพ ($\bar{X} = 3.50$) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ($\bar{X} = 3.62$) พบประเด็นที่ควรนำมาพัฒนา ดังนี้

1.1.1 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกกองทุนเข้ามีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้มากขึ้น เพื่อช่วยให้กองทุนหมู่บ้านประสบผลสำเร็จในการจัดการกองทุนหมู่บ้านต่อไป

1.1.2 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นอื่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของกองทุนหมู่บ้านต่อไป

1.1.3 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการติดตามผลหลังจากโครงการได้รับอนุมัติและนำเงินไปประกอบอาชีพให้กับสมาชิกไปแล้วว่ามีสภาพความเป็นอยู่ครอบครัวดีขึ้นหรือไม่ เพื่อจะได้นำไปพัฒนารูปแบบการพิจารณาต่อไป

1.1.4 กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เพื่อความโปร่งใสในการบริหารกองทุนหมู่บ้าน

1.2 ผลจากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง

จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ดังนี้

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ควรมีการจัดสัมมนา อบรมหรือจัดกิจกรรมให้มีลักษณะการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเรียนรู้ร่วมกัน หรือจัดประเด็นให้วิเคราะห์ร่วมกัน โดยการจัดเชื่อมโยงในกลุ่มที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกัน เพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างกันหรือเกิดความเหลื่อมล้ำทางความคิดเช่นปัจจุบันนี้

1.3 ผลจากการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ประเด็นที่ควรนำมาพัฒนา ดังนี้

1.3.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรเปิด โอกาสให้สมาชิกร่วมพิจารณาอนุมัติเงินกู้ให้เหมาะสมกับโครงการที่เสนอ

1.3.2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรเปิด โอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหาการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1.3.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรเปิด โอกาสให้สมาชิกได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาหรือแสดงความคิดเห็นอื่นเพิ่มเติมเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน

1.3.4 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านควรแจ้งวันประชุมกองทุนให้สมาชิกได้ทราบ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้เข้าร่วมประชุมพิจารณาแนวทางการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน

1.3.5 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรให้สมาชิกทุกคนได้ร่วมใช้สิทธิการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านกู้ยืมเงินฉุกเฉิน

1.3.6 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรจัดกิจกรรมให้สมาชิกได้รับการฝึกอบรมหรือสัมมนาหรือเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น

1.3.7 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ที่ขอกู้

1.3.8 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ควรจัดเวทีชาวบ้าน เพื่อให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการติดตามโครงการกองทุนหมู่บ้าน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ของประชาชนต่อการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.2 ควรศึกษาถึงสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม หลังโครงการได้รับอนุมัติและนำเงินไปประกอบอาชีพ

2.3 ควรศึกษาถึงการพัฒนาารูปแบบการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY